

CEDMO Trends SK - 3. vlna

Očami Ipsosu:

Vnímanie dezinformačných naratívov na Slovensku

Espresso

OBSAH ZPRÁVY

1 Základné parametre

1.1 Špecifikácia výskumu

2 Vnímanie vystavenia dezinformáciám

3 Vnímanie dezinformačných naratívov

4 Vnímanie politickej situácie po voľbách

1 Základné parametre

Názov výskumu:	CEDMO Trends
Termín hlavného zberu dát:	1. vlna: 31. 8. – 8. 9. 2023, 2. vlna: 22. 9. – 1. 10. 2023, 3. vlna: 13. 10. – 25. 10. 2023
Cieľová skupina:	reprezentatívna populácia 16+
Spôsob výberu respondentov a respondentiek:	kvótny výber
Nastavenie kvót:	podľa Štatistického úradu SR
Sledované kvóty:	pohlavie, vek, vzdelanie kraj, veľkosť miesta bydliska, používanie internetu
Metóda zberu:	CAWI
Celková vzorka:	1. vlna: n = 2370, 2. vlna: n = 2106, 3. vlna: n = 2117

1.1 Špecifikácia výskumu

Cieľom dlhodobého výskumu realizovaného na Slovensku je sledovať postoje a názory populácie k rôznym spoločenským témam, zameraných predovšetkým na dezinformácie a hoaxy, informačné poruchy, či hodnotenie demokracie na Slovensku. Dlhodobý výskum sa zameriava aj na mapovanie vývoja týchto trendov.

Zadávatel'om výskumu je medzinárodné multidisciplinárne výskumné pracovisko CEDMO (Central European Digital Media Observatory), ktoré vedie Karlova univerzita (ČR) a dodávatel'om je spoločnosť IPSOS. Vedúci výskumného tímu za CEDMO je Václav Moravec, vedúci výskumného tímu za IPSOS je Michal Kormaňák.

Dotazník k výskumu bol navrhnutý zadávatel'om a konzultovaný s dodávatel'om, pričom jeho konečná verzia bola pripravená v spolupráci s dodávatel'om.

Zber dát prebiehal elektronicky. Výber respondentov a respondentiek zabezpečila spoločnosť IPSOS prostredníctvom online panelu. Respondenti a respondentky boli regrutovaní/é na základe kvótného predpisu schváleného zadávatel'om.

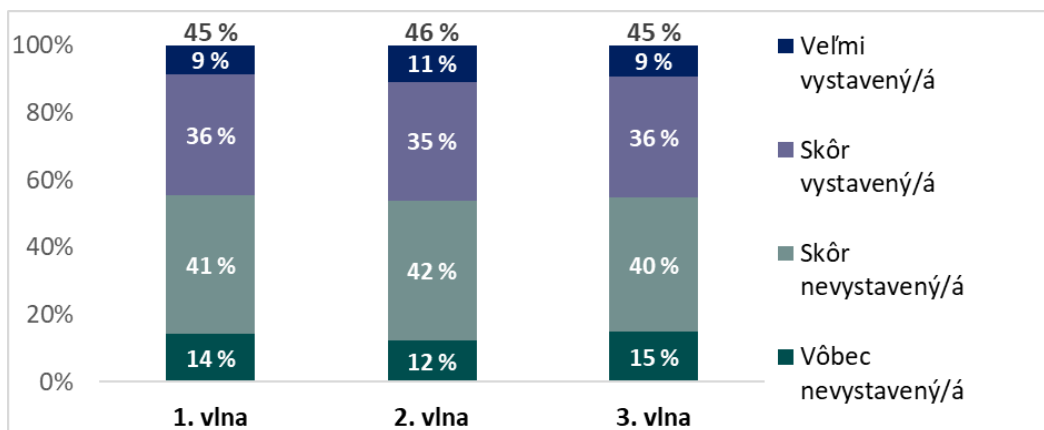
Publikácia vznikla s podporou

2 Vnímanie vystavenia dezinformáciám

Počas uplynulých troch vln meraní (od septembra do októbra) sa podiel ľudí, ktorí boli vystavení dezinformáciám a nepravdivým správam pohyboval na stabilnej úrovni. Viac ako polovica populácie stále deklaruje, že v uplynulom mesiaci nebola vystavená dezinformáciám (54 % v 2. vlně vs. 56 % v 3. vlně).

GRAF 1 – VYSTAVENIE ĽUDÍ ZÁMERNE ŠÍRENÝM DEZINFORMÁCIÁM V MÉDIÁCH

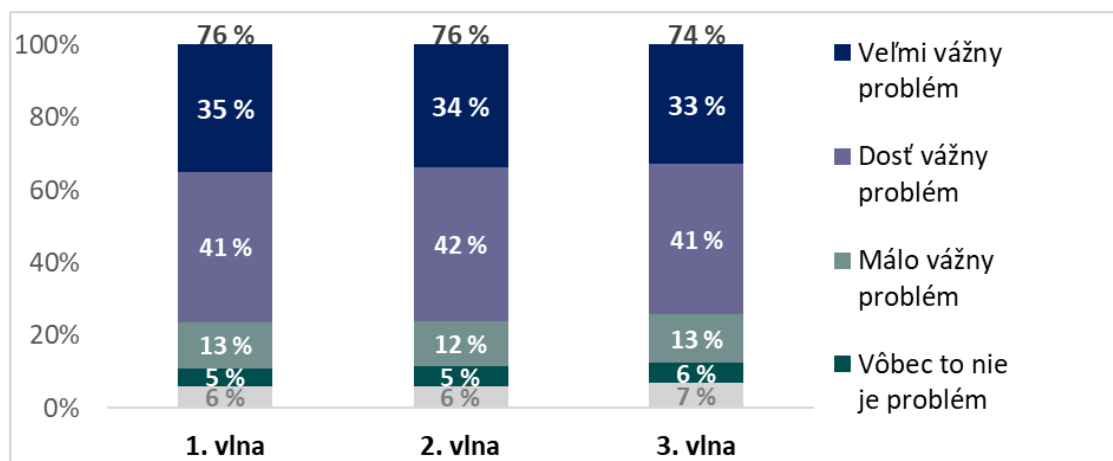
Báza: 1. vlna n = 2370, 2. vlna n = 2106, 3. vlna n = 2117

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Veľmi vystavený/á“ a „Skôr vystavený/á“

Otázka: IP02. Do akej miery ste podľa vášho názoru boli vystavený/á účelovo šíreným nepravdivým alebo manipulatívnym informáciám (niekedy označovaným aj ako "dezinformácie") v médiách v uplynulom mesiaci?

Stabilný trend je možné pozorovať aj v prípade vnímania dezinformácií ako hrozby. Väčšina populácie považuje šírenie dezinformácií na internete za vážny problém. Podiel tejto skupiny sa v časovom horizonte posledných troch vln (september až október) pohyboval na úrovni 76 % až 74 %.

GRAF 2 – ŠÍRENIE DEZINFORMÁCIÍ NA INTERNETE AKO PROBLÉM

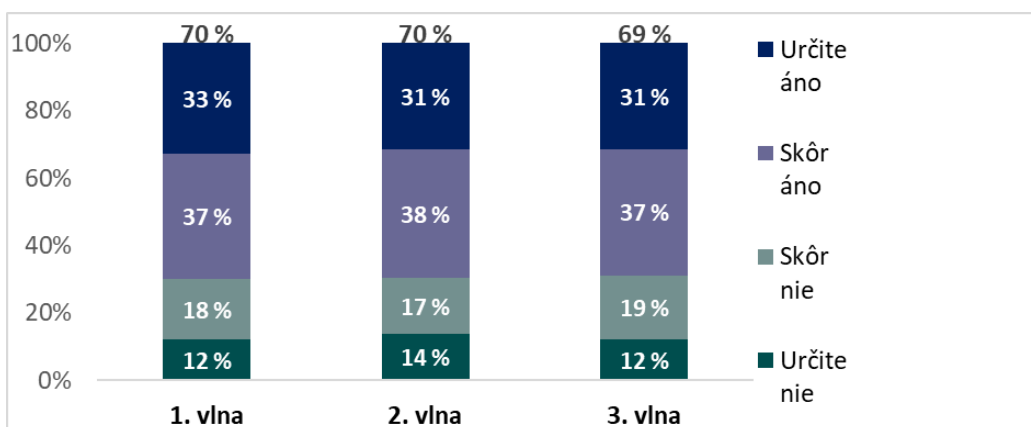
Báza: 1. vlna n = 2370, 2. vlna n = 2106, 3. vlna n = 2117

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Veľmi závažný problém“ a „Dost' závažný problém“

Otázka: IP04. Akým vážnym problémom je podľa Vás šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy označovaných aj ako "dezinformácie") na internete?

Vzhľadom k tomu, viac ako dve tretiny populácie súhlasia s tým, že štát by v prípade šírenia nepravdivých informácií mal zasiahnuť a obmedziť, alebo znemožniť pôsobenie médií, ktoré tieto informácie šíria. Aj v tejto otázke sa však názory populácie počas uplynulých troch mesiacov takmer vôbec nezmenili a ostali vysoko stabilné.

GRAF 4 – OBMEDZENIE DEZINFORMAČNÝCH MÉDIÍ ŠTÁTOM

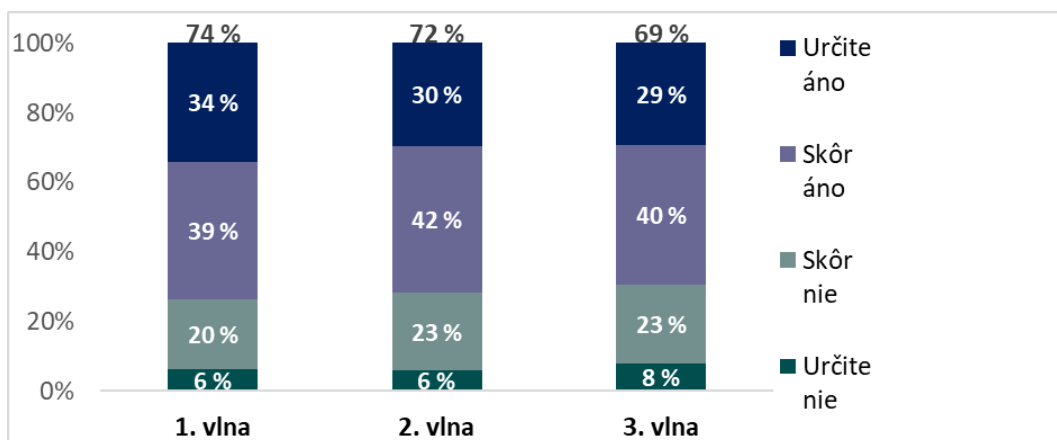
Báza: 1. vlna n = 2370, 2. vlna n = 2106, 3. vlna n = 2117

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Určite áno“ a „Skôr áno“

Otázka: IPO6. Je podľa Vás správne, keď štát obmedzí alebo znemožní pôsobenie médií, ktoré šíria nepravdivé alebo manipulatívne informácie (niekedy označované aj ako "dezinformácie")?

Väčšinové stanovisko populácia zastáva aj v súvislosti bezpečnosťou Slovenska. 69 % respondentov a respondentiek sa v októbri domnievalo, že šírenie nepravdivých informácií ohrozuje bezpečnosť Slovenska. Na druhej strane, podiel tejto skupiny ľudí od septembra kontinuálne klesá (signifikantný pokles zo 74 % na 69 %).

GRAF 3 – ŠÍRENIE DEZINFORMÁCIÍ A BEZPEČNOSŤ SLOVENSKA

Báza: 1. vlna n = 2370, 2. vlna n = 2106, 3. vlna n = 2117

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Určite áno“ a „Skôr áno“

Otázka: IPO5. Myslite si, že šírenie nepravdivých a manipulatívnych informácií (niekedy označovaných aj ako "dezinformácie") ohrozuje bezpečnosť Slovenskej republiky?

3 Vnímanie dezinformačných naratívov

Prevažná väčšina populácie hodnotené správy v uplynulom období nezachytila, najčastejšie zachytenou je správa o Obrannej dohode s USA. Spomedzi všetkých sledovaných správ populácia považuje za najdôveryhodnejšiu správu o cenzúre v Rusku. Avšak, napriek tomu, že táto správa je pravdivá, viac ako polovica respondentov a respondentiek ju hodnotila ako nedôveryhodnú (55 %).

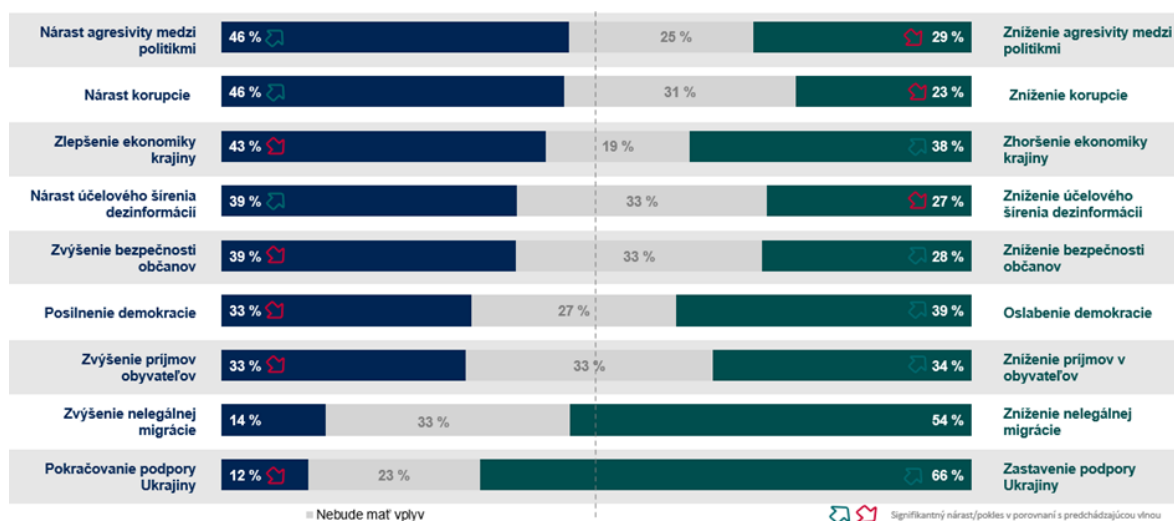
Väčšia časť populácie vníma sledované dezinformačné naratívy ako nedôveryhodné. Určité skupiny ľudí však majú vyššiu tendenciu dôverovať dezinformáciám a hoaxom. V aktuálnej vlne sa preukázalo významne silné prepojenie medzi vnímaním dezinformačných naratívov a politickou preferenciou. Ľudia, ktorí v septembrových parlamentných voľbách volili stranu SMER častejšie dôverujú nepravdivým správam a zároveň častejšie než bežná populácia prichádzajú do kontaktu s dezinformáciami a ďalej ich šíria. Naopak, pravdivé tvrdenia spochybňujú.

4 Vnímanie politickej situácie po voľbách

Povolebné nálady Slovienek a Slovákov majú pesimistickejší príklon než tesne pred voľbami. Takmer polovica (46 %) opýtaných si v druhej polovici októbra myslela, že výsledky predčasných volieb povedú k nárastu agresivity medzi politikmi a korupcie, pričom podiel tejto skupiny ľudí sa od septembra signifikantne zvýšil. V prípade nárastu agresie z 33 % na 46 % a pri korupcii viac ako dvojnásobne z 22 % na 46 %.

Skepticizmus je prítomný aj v ďalších sledovaných oblastiach. Zatiaľ čo pred voľbami zlepšenie ekonomiky očakávalo až 59 % populácie, po voľbách sa k zlepšeniu ekonomiky prikláňalo už len 43 %. V súčasnosti tiež populácia častejšie očakáva oslabenie demokracie (pokles zo 49 % na 33 %). Naopak, v prípade dezinformácií populácia častejšie očakáva nárast ich šírenia (z 23 % na 39 %). V porovnaní s obdobím pred voľbami Slovenky a Slováci takisto menej často veria v zvyšovanie príjmov a bezpečnosti obyvateľstva.

GRAF 5 – PREDPOKLÁDANÝ DOPAD VÝSLEDKOV PŘEDČASNÝCH VOLIEB

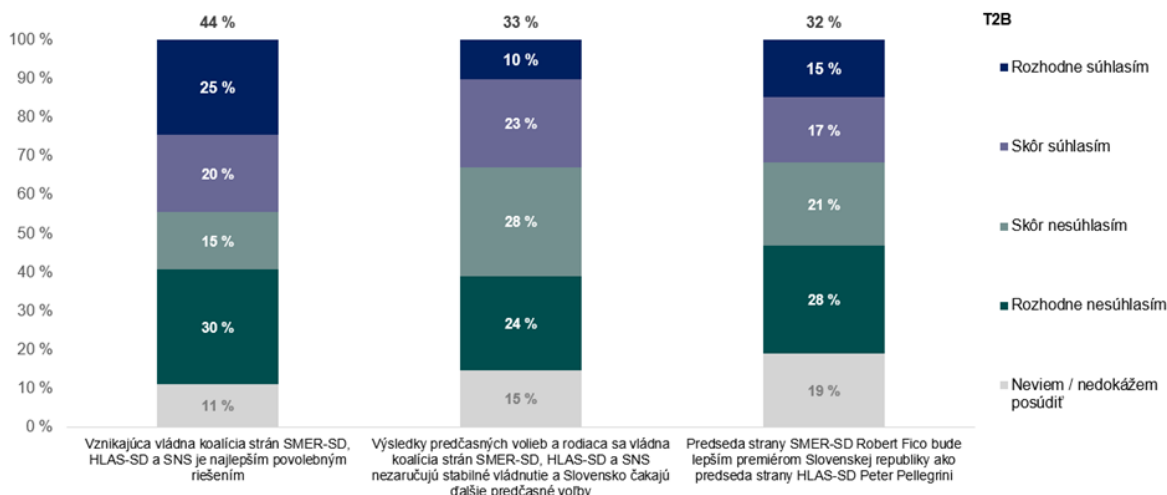

Báza: 3. vlna n = 2117
 Otázka: POV06 Očakávate, že výsledky predčasných volieb, teda nové zloženie Národnej rady SR a vláda, ktorá z nich vznikne povedú k:

V názoroch na súčasnú vládnu koalíciu sa populácia rozdeľuje do dvoch hlavných polarizujúcich táborov. 44 % opýtaných súhlasí s tým, že vládna koalícia, ktorú tvoria strany SMER, HLAS a SNS je

najlepším povolebným riešením. Na druhej strane, takmer identický podiel tento názor nezdieľa (45 %). Pri hodnotení stability tejto vlády sú však ľudia o niečo optimistickejší. Viac ako polovica (52 %) si myslí, že vládnutie súčasnej koalície bude stabilné. Len necelá tretina opýtaných (32 %) však považuje Roberta Fica za lepšieho premiéra než by ním bol Peter Pellegrini. Výrazne vyššiu mieru nesúhlasu s týmto tvrdením vyjadrili nielen voliči a voličky HLASU, ale aj opozičných strán.

GRAF – 7 HODNOTENIE POVOLEBNÉHO DIANIA

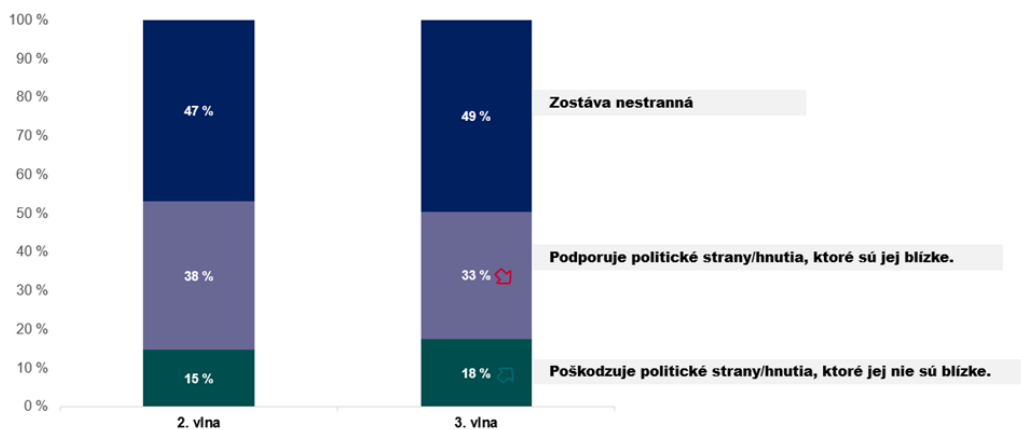
Pozn.: T2B = zlučenie odpovedí „Rozhodne súhlasím“ a „Skôr súhlasím“

Báza: 3. vlna n = 2117

Otázka: POV08 Do akej miery v súvislosti s povolebným dňom na Slovensku súhlasíte s nasledujúcimi výrokmí?

S odstupom času, 49 % populácie hodnotí vystupovanie prezidentky počas volebnej kampane ako nestranné. Oproti septembrovej vlne (2. vlne) prieskumu sa v októbri len zanedbateľne zvýšil podiel ľudí, ktorí zastávajú tento názor. Signifikantný pokles sa však prejavil u tých, ktorí si myslia, že prezidentka podporovala hnutia, ktoré sú jej blízke. Naopak, v 3. vlne sa vyšší podiel ľudí prikláňal k názoru, že prezidentka poškodzovala politické strany, ktoré jej naopak blízke nie sú. O nestrannosti prezidentky sú výrazne častejšie predvečerní/é voliči a voličky politických strán PS, SaS, Demokrati a koalície Oľano (v súčasnosti Slovensko).

GRAF 6 – VNÍMANIE VYSTUPOVANIA PREZIDENTKY VO VOLEBNEJ KAMPANI (2. A 3. VLNA)

Báza: 2. vlna n = 2106, 3. vlna n = 2117

Pozn.: T2B = súčet odpovedí „Určite áno“ a „Skôr áno“

Otázka: V07. Ako hodnotíte vystupovanie prezidentky SR Zuzany Čaputovej po parlamentných voľbách?